

ዳኞች፡- ዓብዱልቃድር መሐመድ

ታሪክ ደርጋ

ዐጋዬ አስማማው

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

አመልካች፡- የአ.አ ከተማ ቤቶች ኤጀንሲ - ነ/ፈጅ አቶ ተስፋዬ ዘመድኩን - ቀርቦታ

ተጠሪ፡- አቶ ዓለም ገብሩ - ጠበቃ አቶ አታክልት ኃ/ስላሴ ቀርቦታ

ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን መርምሮ የሚከተለውን ፍርድ ሰጥቷል፡፡

ፍርድ

አቤቱታው የቀረበው አመልካች ሰኔ 11 ቀን 2000 ዓ.ም በተፃፈ አቤቱታው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 59626 ጥር 21 ቀን 2000 ዓ.ም እንዲሁም የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በኮ/ቁ. 72799 ሰኔ 11 ቀን 1999 ዓ.ም የሰጧቸው ፍርዶች መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመባቸው ስለሆኑ ይሻራልኝ በማለቱ ነው፡፡

የአሁኑ ተጠሪ በሥር ፍ/ቤት ከሣሽ፣ የአሁኑ አመልካች ደግሞ በስር ፍ/ቤቱ ተከሣሽ በመሆን የተከራከሩ ሲሆን፣ ስር ከሣሽ ሚያዝያ 09/1999 ዓ.ም ያቀረቡት የተሻሻለ ክስ መሠረታዊ ይዘቱ ተከሣሹ የሚያስተዳድራቸውን ቤቶች ለመሸጥ ጨረታ ባወጣው መሠረት በ6ኛ ዙር የጨረታ ሂደት በመሳተፍ በኮልፌ ቀራኒዮ ክ/ከተማ በቀበሌ 15/16 በአስኮ ሣይት የሚገኙትን ቁጥራቸው AS-B7-00193 እና AS-B8 -00243 የሆኑትን ሁለት ቤቶች እያንዳንዳቸውን በብር 81,330 /ሰማንያ አንድ ሺህ ሦስት መቶ ሰላሣ ብር/ ዋጋ በማሸነፍ የካቲት 21 ቀን 1998 እና መጋቢት 04 ቀን 1998 ዓ.ም የተፃፈ የሽያጭ ውል በማሰር የቤቶቹን ዋጋ ለተከሣሹ የከፈልኩ ብሆንም የተለያዩ ምክንያቶችን በመፍጠር ቤቶቹን ሊያስረክቡኝ ስላልቻለ ቤቶቹን እንዲያስረክቡኝ፣ የባለቤትነት ማስረጃም እንዲሰጠኝ በማለት ጠይቀዋል፡፡ የሥር ፍርድ ቤቱም ስር ተከሣሽ የነበረው የአሁኑ አመልካች ትእዛዝ ደርሶት ስላልቀረበና ክርክሩን ለማካሄድ በተቀጠረበት ቀንም በመቅረቱ ጉዳዩ በሌለበት እንዲታይ አሟሏል፡፡ ዋናውን ጉዳይ በተመለከተም ተከሣሹ በክስ የተጠቀሱትን ቤቶች በጨረታ ለከሣሹ እንደሸጣቸውና ዋጋቸውንም ተቀብሎ ውል እንዳሰረ በመግለጽ ቤቶቹን ለከሣሹ ማስረክብ እንዳለበት ወስኗል፡፡ በአሁኑ አመልካች ይግባኝ ባይነት ጉዳዩ ወደ ፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ቢቀርብም ፍ/ቤቱ በመ/ቁ. 59626፣ጥር 21 ቀን 2000 ዓ.ም በሰጠው ፍርድ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት አጽንቶታል፡፡

ከላይ የሰፈረውን ፍርድ በመቃወምም አመልካቹ ሰኔ 11 ቀን 2000 ዓ.ም የተፃፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረበ ሲሆን መሠረታዊ ይዘቱም አከራካሪው ጉዳይ ማለትም ቤቶቹ በአመልካቹ የሚተዳደሩ በመሆናቸው እንዲሁም የአዲስ አበባ አስተዳደር አስፈፃሚና የማዘጋጃ ቤት አገልግሎት አካላት ከሚሞላቸው ውሎች ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮች በአዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀፅ 41 መሠረት የዳኝነት ስልጣኑ የአዲስ አበባ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች እንጂ የፌዴራል ፍ/ቤት ስልጣን አይደለም፤ የስር ፍ/ቤቶቹ ስልጣን ሳይኖራቸው የሰጡት ፍርድ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ነው፤ እንዲሁም ተጠሪው ቤቶቹን የገዛቸው ለጨረታ በተቀመጠው መነሻ ዋጋ ነው፤ ሆኖም የከተማው አስተዳደር ያወጣው የጨረታ መመሪያ የጨረታ አሸናፊ ለመሆን ከጨረታው መነሻ ዋጋ በላይ መሸጥ እንዳለበት ስለሚያመለክት ሽያጩ ሕጋዊ ባልሆነበት ሁኔታ የስር ፍ/ቤቶቹ የሽያጭ ውል አለ በማለት የሰጡት ፍርድ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ነው፤ ስለሆነም ውሣኔው ይሻራልን የሚል ነው፡፡

ተጠሪም ሚያዝያ 2001 ዓ.ም በተፃፈ መልሣቸው አመልካቹ ለከፍተኛ ፍ/ቤት ጠቅሰው የተከራከሩበት አዋጅ ቁ. 362/95 አንቀጽ 41 የሚል እንጂ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41 የሚል አይደለም ስለሆነም በስር ፍ/ቤት ያልተጠቀሰውን በዚህ ሰበር ችሎት መከራከሪያ ሊያደርጉት አይችሉም፤ ስለሆነም የስር ፍ/ቤቶቹ የፈፀሙት የሕግ ስህተት ስለሌለ ውሣኔያቸው ይጽደቅልኝ ብለዋል፡፡

ይህ ፍርድ ቤትም የግራ ቀኝ ወገኖች ክርክር አመጣጥ ከላይ በሰፈረው መልክ በመገንዘብ፣ ይህን ጉዳይ የማየት ስልጣን ያለው ፍ/ቤት የትኛው ነው? በግራ ቀኝ ወገኖች መካከል በሕግ የሚፀና የቤት ሽያጭ ውል አለ ወይስ የለም? የሚሉትን ጭብጦች በመያዝ ጉዳዩን እንደሚከተለው መርምሯል።

የመጀመሪያውን ጭብጥ በተመለከተ አመልካቹ ባቀረበው ክርክር ይህንን ጉዳይ የማየት ስልጣን ያላቸው የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እንጂ የፌዴራል ፍ/ቤቶች መሆን የለባቸውም፤ ይህንንም የስልጣን ጉዳይ የስር ፍ/ቤቶች በራሳቸው አነሣሽነት ስልጣን እንደሌላቸው መሰየን ሲገባቸው ወደ ዋናው ክርክር ገብተው ውሳኔ መስጠታቸው ተገቢነት የለውም ሲሉ ተጠሪው ግን ከላይ የቀረበውን ክርክር ባለመቀበል አከራካሪውን ጉዳይ በተመለከተ የስር ፍ/ቤቶች ስልጣን የላቸውም ሲባሉ አይገባም ብለዋል።

እንደሚታወቀው አመልካቹ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር አካል ሲሆን የክርክሩ መነሻም እሱ የሚያስተዳድራቸውን ቤቶች አስመልክቶ የተደረገ የሽያጭ ውልን መሠረት ያደረገ ነው። የተሻሻለው የአዲስ አበባ ከተማ ቻርተር አዋጅ ቁጥር 361/1995 አንቀጽ 41 እንዳሰፈረው ደግሞ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር አስፈጻሚ አካላት ወይም በስሩ ያሉ ሌሎች አካላት የሚገባቸውን ውሎች በተመለከተ እንዲሁም የከተማው አስተዳደር ከሚያስተዳድራቸው ቤቶች ጋር በተያያዘ የሚነሱትን ክርክሮች የመዳኘት ስልጣን ያላቸው የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች መሆናቸውን በግልጽ አስፍሯል። ተጠሪው ባቀረቡት ክርክር አመልካቹ በስር ፍ/ቤት የጠቀሰው አዋጅ ሌላ ነው ከማለት ውጭ ከላይ የሰፈረውን የዳኝነት ስልጣን በቀጥታ አላስተባበሉትም። የስር ፍ/ቤቶች በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 9/2/ መሠረት ስልጣን የሌላቸው መሆናቸውን በራሳቸው አነሣሽነትም ቢሆን ጉዳዩን አንስተው ተገቢውን ብይን መስጠት ማለትም የክሱ ማመልከቻ ተቀባይነት የለውም ብለው መዘጋት ሲገባቸው አከራካሪውን ጉዳይ የማየት ስልጣን እንዳላቸው አድርገው በክርክሩ ዋና ነጥብ ውሳኔ መስጠታቸው መሠረታዊ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት ሆኖ ተገኝቷል። ስለሆነም የሚከተለውን ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሣ ኔ

- 1/ የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 59626፣ጥር 21/2000 ዓ.ም እንዲሁም የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በኮ/ቁ. 72799፣ ሰኔ 11/1999 ዓ.ም የሰጧቸው ፍርዶች በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348/1/ መሠረት ተሽረዋል፤ ይፃፍ።
- 2/ የፌዴራል ፍርድ ቤቶች አከራካሪውን ጉዳይ የማየት ስልጣን ያላቸውም፤ ጉዳዩን የማየት ስልጣን ያላቸው የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች ናቸው ብለናል።
- 3/ ሰኔ 12/2000 ዓ.ም እና ሐምሌ 28/2000 ዓ.ም የተላለፉት እግዶች ተነስተዋል፤ ለሚመለከተው ይፃፍ።
- 4/ ግራ ቀኝ ወገኖች ወጪና ኪሣራ ይቻቻሉ ብለናል።
ጉዳዩ ያለቀ በመሆኑ መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ተ.ወ